

OPLEIDINGSPLAN 2017 ♦ 2021

INHOUDSOPGAVE

1. AOS: EEN NETWERK GERICHT OP SAMENWERKING	5
1.1 Doel van de samenwerking.....	5
1.2 Diversiteit.....	6
1.3 Over muren en grenzen heen	6
2. STRATEGISCH BELEID	7
2.1 De missie van de AOS Noordoost-Brabant.....	7
2.2 De visie van de AOS Noordoost-Brabant.....	7
3. VAN VISIE NAAR OPLEIDINGSPRAKTIJK	9
3.1 Visie op leren.....	9
3.1.1 Ontwikkelingsgericht: talenten ontplooiën.....	9
3.1.2 Leren vanuit een onderzoekende houding.....	9
3.1.3 Leren in dialoog	9
3.2 Didactisch concept - vertaling naar de opleidingspraktijk.....	10
3.2.1 De authentieke context van de werkplek benutten.....	10
3.2.2 Leren van en met elkaar	10
3.2.3 Onderzoekend leren en systematisch reflecteren	10
3.2.4 Ontwikkelen tot eindkwalificaties	11
4. PROGRAMMALIJNEN	12
4.1 Bachelorfase (tweedegraadsbevoegdheid).....	12
4.2 Minor.....	12
4.3 Masterfase (eerstegraadsbevoegdheid)	12
4.4 Inductiefase	13
4.5 Leeratelier: een bijzonder leertraject.....	13
5. BEGELEIDING EN BEOORDELING	14
5.1 Begeleiding.....	14
5.1.1 Rollen in de begeleiding	14
5.2 Beoordeling	14
5.2.1. Formatieve toetsing	14
5.2.2. Summatieve toetsing	14
5.2.2. Rollen in de beoordeling	14
6. ORGANISATIE EN PERSONEEL	16
6.1 Organisatie en overlegstructuur	16
6.1.1 Stuurgroep.....	16
6.1.2 Regiegroep.....	17
6.1.3 Onderzoeksgroep	17
6.1.4 Opleidingscluster	17
6.1.4 Opleidingsteam.....	17
6.2 Instroom studenten	17

6.3 Personeel	17
6.4 Professionalisering	18
6.5 Kennisdeling	19
6.6 Financiële middelen.....	19
6.6.1 Begroting	19
6.6.2 Verdeelsleutel.....	19
6.6.3 Goedkeuring	19
6.7 Planning.....	20
7. KWALITEITSZORG	21
7.1 Kwaliteitskaders.....	21
7.2 Cycli van kwaliteitszorg.....	21
7.3 Kwaliteitszorginstrumenten	21
7.4 Kwaliteitscriteria voor de AOS	23
7.5 Kwaliteitszorgrapportage	23
7.5 Borgen van kwaliteit.....	23
8. BRONNEN.....	24
9. BIJLAGEN	25

INLEIDING

De Academische Opleidingschool Noordoost-Brabant (AOS NOB) is een samenwerkingsverband van zeven scholen, voor voortgezet onderwijs (alle onder het bestuur van Ons Middelbaar Onderwijs) en zes lerarenopleidingen. We werken volgens gemeenschappelijke uitgangspunten. De afzonderlijke scholen vertalen die ieder op een eigen manier, zodat ze optimaal aansluiten op de eigen schoolcontext. In dit opleidingsplan is te lezen hoe de samenwerkingsovereenkomst vorm krijgt en hoe de samenwerking bijdraagt aan het samen opleiden van aankomende leraren in de school.

Doel van het opleidingsplan

Dit opleidingsplan beschrijft de strategische koers en doelstellingen die we komende jaren volgen om studenten voor te bereiden op hun aankomende beroep én om docenten verder te professionaliseren. Het opleidingsplan vormt de basis voor het jaarlijkse activiteitenplan en werkplan en is bedoeld voor iedereen die bij de AOS Noordoost-Brabant betrokken is.

Totstandkoming van het opleidingsplan

Het opleidingsplan bouwt voort op het vorige opleidingsplan (2011-2015) en is tot stand gekomen na intensief overleg met alle betrokkenen: lerarenopleidingen, de school- en instituutopleiders, onderzoekscoördinatoren, de directeurs van de VO-scholen, andere AOS'en en deskundigen in het opleiden in de school. De stuurgroep heeft het definitieve plan vastgesteld.

Eindhoven, november 2017

1. AOS: EEN NETWERK GERICHT OP SAMENWERKING

De Academische Opleidingsschool Noordoost-Brabant is een samenwerkingsverband van zeven scholen voor voortgezet onderwijs en zes lerarenopleidingen.

VO-scholen

- Eckartcollege (Eindhoven) en Pleincollege (Nuenen)
- Elzendaalcollege (Boxmeer en Gennepe)
- Fioretti College (Veghel)
- Maaslandcollege (Oss)
- Merletcollege (Cuijk, Grave en Mill)
- OMO Scholengroep Helmond (Carolus Borromeuscollege, Dr.-Knippenbergcollege, Vakcollege Helmond)
- Zwijsen College (Veghel)

Lerarenopleidingen

- Eindhoven School of Education (ESOE)
- Fontys Lerarenopleiding Tilburg (FLOT)
- Fontys Sporthogeschool (FSH)
- Instituut voor Leraar en School, ILS HAN (Nijmegen)
- Radboud Docenten Academie (Nijmegen)
- Universitaire Lerarenopleiding Tilburg (Tilburg)

Zie bijlage 1 voor een overzicht van samenwerkende partners in AOS Noordoost-Brabant.

De AOS Noordoost-Brabant stimuleert de ontwikkeling van leraren in de verschillende fases van hun loopbaan. De integratie van persoon, theorie, praktijk en het onderzoekend handelen vormen de basis van waaruit (aankomende) leraren hun vak in de dagelijkse praktijk vormgeven.

1.1 Doel van de samenwerking

De AOS Noordoost-Brabant is één van de vier Academische Opleidingsscholen binnen Ons Middelbaar Onderwijs (OMO)¹. Deze opleidingsscholen zijn in het leven geroepen om een substantiële bijdrage te leveren aan het opleiden van leraren. Die opleiding stopt niet bij het behalen van een bevoegdheid. Binnen de AOS Noordoost-Brabant gaat het om het leren leerlingen. We focussen ons op de doorlopende ontwikkelingslijn van leraren in de verschillende fases van de loopbaan: student, starter én ervaren leerkracht.

Leren van leerlingen

De VO-scholen in de AOS Noordoost-Brabant werken nauw samen met de lerarenopleidingen. Zo kunnen we alert inspelen op maatschappelijke, technologische en onderwijskundige ontwikkelingen. We sluiten aan bij actuele vakinhoudelijke kennis en wetenschappelijke inzichten over leren en onderwijs. We focussen ons vooral op onderwijs gericht op het leren van leerlingen. De vraag die centraal staat is: 'Hoe leren leerlingen en hoe draag ik daar als docent aan bij?'. De AOS is daarmee een leer- en werkomgeving waarin studenten, opleiders, onderzoekers, beginnende en ervaren leraren en schoolleiders samen leren en samen werken aan hun professionele ontwikkeling.

Een evenwichtige en gelijkwaardige relatie

Opleiden doen we zoveel mogelijk in de school. Hier ontstaat namelijk een optimale wisselwerking tussen het opnemen en het eigen maken van theoretische kennis en ervaringen in uiteenlopende praktijksituaties. De opgedane praktijkervaringen zijn ook weer te koppelen aan de onderwijstheorie. Kennis en inzichten van de

¹ Dit zijn AOS West-Brabant, AOS Midden-Brabant, uitgesplitst in AOS Tilburg en AOS Den Bosch, AOS Noordoost-Brabant en (aspirant-) AOS Zuidoost-Brabant.

lerarenopleidingen verbinden we dus met de onderwijspraktijk van het voortgezet onderwijs. Het programma voor het opleiden in de school komt in gezamenlijk overleg tot stand en voeren we gezamenlijk uit.

1.2 Diversiteit

De scholen in het samenwerkingsverband van de AOS Noordoost-Brabant hebben elk een eigen profiel. Alle schooltypen zijn vertegenwoordigd: praktijkonderwijs, vmbo, mavo, havo, tweetalig vwo, atheneum, gymnasium en technasium. We kunnen studenten dus perfect voorbereiden op hun rol als leraar. Alle scholen hebben bovendien hun eigen expertise. Over de volle breedte van het voortgezet onderwijs kan de student zich in de leerprocessen van leerlingen verdiepen. De keuze van leerwerkplekken maakt de student op basis van zijn persoonlijke leer- en ontwikkelvragen en ambities. Binnen de AOS Noordoost-Brabant werken de verschillende lerarenopleidingen ook nauw samen. Expertise in het opleiden en professionaliseren binnen de AOS Noordoost-Brabant wordt zo volledig benut.

In bijlage 2 staat een overzicht van de scholen met bijbehorende profielen en expertisegebieden.

1.3 Over muren en grenzen heen

De samenwerking binnen de AOS overstijgt de individuele scholen en opleidingsinstituten: gezamenlijk zijn de partners verantwoordelijk voor het bieden van goed onderwijs. En dat blijft niet binnen de muren van de school. Het onderwijs moet een maatschappelijke relevantie hebben; leerlingen worden voorbereid op hun rol in de samenleving. Op scholen leidt dat tot vakoverstijgend werken met vakoverschrijdende projecten. Ook is er aandacht voor de sociaal-emotionele ontwikkeling van leerlingen en aandacht voor de mens als geheel. Studenten kunnen binnen één of meer scholen aan de slag met werkplekleren. Ook kunnen zij de expertise en inbreng van verschillende instituten benutten. AOS Noordoost-Brabant wil bovendien relaties aangaan met andere scholen in de regio, met bedrijven en met andere opleidingen. Zo kunnen we de context van het leren verbreden.

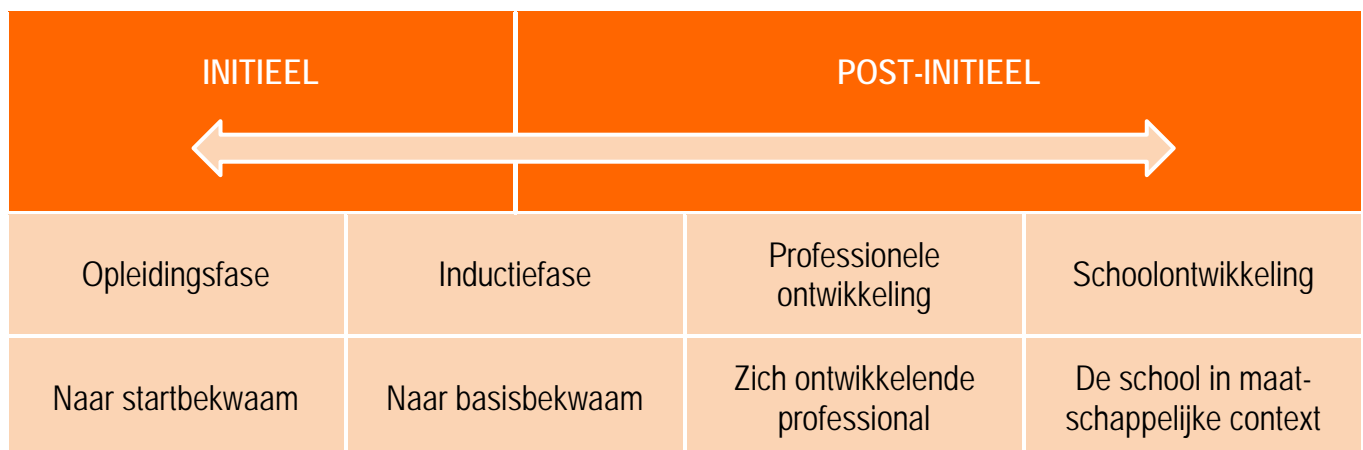
2. STRATEGISCH BELEID

“Om jezelf te ontwikkelen heb je elkaar nodig. Je komt verder als je van en met elkaar leert en als je elkaar ruimte geeft om goed samen te leven.” – Koers 2023, strategisch beleidsplan OMO (2017).

Bovenstaande passage uit de visie van Ons Middelbaar Onderwijs staat voor de AOS Noordoost-Brabant ook centraal. We leren met en van elkaar en geven elkaar ook de ruimte om onszelf op eigen wijze te ontwikkelen. De diversiteit van de verschillende opleidingsplekken en de expertise die daar aanwezig is, kunnen we zo optimaal benutten om samen te groeien en een wezenlijke bijdrage te leveren aan het opleiden van onderwijsprofessionals.

2.1 De missie van de AOS Noordoost-Brabant

De AOS leidt studenten op en zorgt voor verdere professionalisering van docenten. Voor studenten zoeken we aansluiting bij het gewenste beroepsprofiel en stimuleren de professionele identiteitsontwikkeling. Zo zorgen we voor voldoende instroom van goed nieuw personeel. Voor docenten die in de scholen werkzaam zijn, speelt de AOS een belangrijke rol in de doorlopende professionalisering. Zo houden we de scholen in ontwikkeling.

Het onderwijs van de 21e eeuw staat immers voor een grote uitdaging: het vinden van een vorm van onderwijs en leren die aansluit bij de dynamiek van de samenleving die volop in beweging is. Maatschappelijke en technologische ontwikkelingen volgen elkaar snel op. Het onderwijs moet hierin meebewegen én een actieve bijdrage leveren aan deze ontwikkelingen. Alleen zo worden jongeren goed voorbereid op de toekomst. In de AOS Noordoost-Brabant staat het leren van de leerlingen centraal. De samenwerkende partners in de AOS zien het als hun maatschappelijke opdracht om leraren in de regio op te leiden en blijvend te stimuleren en te ondersteunen in de verschillende fases van hun professionele ontwikkeling. Op die manier kunnen zij continu inspelen op de behoeftes van leerlingen in relatie tot de veranderende behoeftes van de omgeving.

2.2 De visie van de AOS Noordoost-Brabant

De AOS Noordoost-Brabant werkt vanuit een visie die we met alle partners delen: de ontwikkeling van de school tot een lerende gemeenschap. Samen stellen we studenten, leraren en opleiders in staat om het beste uit de leerlingen te halen. Zowel studenten als docenten leren hoe zij leerlingen optimaal kunnen ondersteunen in hun leerproces. Het aanpassen aan de veranderende leerbehoeftes van leerlingen zien wij als

onze maatschappelijke opdracht. Deze opdracht is leidend voor het handelen in alle lagen van de onderwijsorganisatie. Opleiden in de school zien we als de basis voor continuïteit van onderwijsprofessionalisering.

Daarbij focussen we ons op drie aspecten:

1. Ontwikkelingsgericht opleiden.
2. Het stimuleren van een onderzoekende houding.
3. Leren in dialoog; leren van én met elkaar.

3. VAN VISIE NAAR OPLEIDINGSPRAKTIJK

Opleiden in de school zien we als de basis voor continuïteit van onderwijsprofessionalisering. In dit hoofdstuk vertalen we onze visie op leren naar de concrete opleidingspraktijk.

3.1 Visie op leren

De AOS Noordoost-Brabant is een leergemeenschap waarin de leerling, de leraar in opleiding en de ervaren leraar ieder op zijn eigen niveau leert en verantwoordelijkheid neemt. We zien leren als een actief en constructief proces, waarbij de lerende docenten voortbouwen op informatie en vaardigheden die zij al bezitten. Daarbij is het belangrijk dat de lerende steeds meer regie neemt over zijn eigen leerproces om zijn leerdoelen te bereiken.² Leren vindt plaats in sociale interactie. In onze leergemeenschap heerst een positief klimaat waarin iedereen zich op zijn eigen manier kan ontwikkelen. Leraren en leraren in opleiding doen dit door:

- het ontwikkelingsgerichte karakter van opleiden en professionaliseren,
- hun onderzoekende houding en handelen,
- het leren in dialoog.

3.1.1 Ontwikkelingsgericht: talenten ontplooien

Binnen de AOS Noordoost-Brabant wordt op alle lagen geleerd. Leraren in opleiding ontwikkelen zich evenals de leerlingen voor wie, met wie en aan wie ze leren. De VO-scholen creëren een veilige leeromgeving waarin elke leerling en leraar in opleiding zijn kwaliteiten kan ontwikkelen. De student komt naar de AOS om te groeien. Uit ervaring weten we dat professionele en persoonlijke groei gepaard gaat met vallen en opstaan. Dat gaat het beste in een veilige leeromgeving die alle betrokkenen stimuleert om antwoorden te zoeken op leervragen, te experimenteren en te reflecteren op het eigen handelen. Zo dragen we met elkaar bij aan een lerende cultuur waarin we blijven werken aan de professionele ontwikkeling. Voortdurend leren staat gelijk aan professionaliseren. In alle fasen van het leraarschap is dit ontwikkelingsgericht. Daarvoor maken we een samenhangende en doorlopende leerlijn, waarmee iedere leraar persoonlijk en professioneel kan blijven groeien en nóg beter kan aansluiten bij het leren van zijn leerlingen.

3.1.2 Leren vanuit een onderzoekende houding

Onderwijs en onderzoek zijn binnen de AOS Noordoost-Brabant nauw met elkaar verbonden. Het is voor studenten én voor gediplomeerde docenten belangrijk om met een onderzoekende houding in het werk te staan. Binnen de AOS Noordoost-Brabant doen studenten en docenten schoolgebonden onderzoek, gericht op de onderwijspraktijk van de (aanstaande) leraar. De focus ligt op het leren van de leerling. Door zelf onderzoek te doen naar problemen en vragen uit de praktijk, ontwikkelen de studenten en leraren een onderzoekende en reflecterende houding. Systematisch stilstaan bij praktijksituaties levert bovendien inzichten op die direct toepasbaar zijn in de dagelijkse praktijk. We zien praktijkgericht onderzoek dan ook als een belangrijke professionele leerstrategie.

3.1.3 Leren in dialoog

Leren binnen de AOS Noordoost-Brabant is leren in dialoog. Dat houdt in leren mét en ván elkaar. Dat geldt voor het leren van leerlingen, van leraren in opleiding én van ervaren leraren. In de eerste plaats ondersteunen we het leren van de leerling zo optimaal mogelijk. Maar het onderwijsproces zien we niet als eenrichtingsverkeer van leraar naar leerling; de leraar leert immers zelf ook van zijn leerlingen. Ook in de relatie tussen de leraar en de student en tussen de (lesgevende) student en de leerling zien we de kracht van de wederkerigheid van leren.

² "Leren is een actief, constructief, cumulatief, zelfregulerend en doelgericht proces, waarin de lerende zelf de regie voert" (Shuell 1988)

3.2 Didactisch concept - vertaling naar de opleidingspraktijk

Aanstaande leraren doen kennis op over leren en onderwijzen en verbinden die met hun ervaringen in de praktijk. Zo ontwikkelen ze zich als professionals. Binnen de AOS Noordoost-Brabant vormen de scholen de bron voor het opleiden en de verdere professionele ontwikkeling. Leren in de AOS is werkplekleren. Opleiden, leren en werken gaan hand in hand. Hoe ziet dat er in de praktijk uit?

3.2.1 De authentieke context van de werkplek benutten

Daar waar het leren van de leerlingen plaatsvindt, kan ook het leren over het leren van de leerlingen het beste plaatsvinden. De authentieke schoolcontext biedt een grote diversiteit aan leermogelijkheden. Daarbinnen kunnen leraren en leraren in opleiding experimenteren en oefenen, zoeken naar antwoorden op leervragen en reflecteren op het leren. Zo ontwikkelt de (aankomende) leraar zijn beroepsidentiteit. Binnen de AOS Noordoost-Brabant is de werkplek dus zowel de plek waarop je leert als de plek waarvan je leert. Dat geldt voor leerlingen, studenten en docenten. Voor de studenten zijn deze authentieke situaties een voorproefje van de context waarin ze uiteindelijk gaan werken. Bij het werkplekleren gaat het om verschillende leerprocessen: de aanstaande leraren worden ondergedompeld in de beroepspraktijk en doen mee aan veel verschillende activiteiten, zowel voor leerlingen als binnen de schoolorganisatie. Studenten worden beschouwd als collega's in opleiding. Ze leren door (delen van) de beroepstaak uit te voeren, door ervaren leraren en experts te observeren en leerbronnen te raadplegen. De student krijgt nieuw te leren kennis en vaardigheden zo veel mogelijk aangeboden op het moment dat hij ze nodig heeft. Zo kan hij een praktijkprobleem gefundeerd aanpakken en het geleerde direct in praktijk brengen. Theoretische en methodische kennis verbinden we op die manier met kennis die in de praktijk wordt opgedaan.

3.2.2 Leren van en met elkaar

Leren binnen de AOS Noordoost-Brabant doen we van en met elkaar. We faciliteren interactie van (aankomende) professionals in leergemeenschappen, kenniskringen, leernetwerken en groepen van onderzoekers. Deze groepen bestaan uit docenten en studenten die schoolgebonden onderzoek doen. Het leren van en met elkaar krijgt ook vorm doordat studenten in hun leerproces intensief samenwerken met werkplekbegeleiders. Deze praktijkexperts leren op hun beurt van de studenten, die vanuit de opleidingen nieuwe inzichten en werkwijzen meenemen naar de scholen. Studenten leren onderling ook van elkaar, doordat ze in groepjes samenwerken, intervisiebijeenkomsten bijwonen en gestimuleerd worden om feedback te geven en te ontvangen. Tot slot stimuleert het partnerschap van de AOS het leren in dialoog, doordat lerarenopleiders (school- en instituutopleiders) van elkaar leren tijdens cursussen, bijeenkomsten en trainingen. Kortom: leren is een sociaal proces en alle betrokkenen binnen de AOS kunnen bij elkaar komen om van en met elkaar te leren.

3.2.3 Onderzoekend leren en systematisch reflecteren

Onderzoek binnen de AOS is erop gericht om iedereen te stimuleren om met een onderzoekende blik naar het werk te kijken. Een onderzoekende houding is de sleutel voor de professionele cultuur binnen de AOS. De beroepspraktijk is het startpunt voor de leervragen van de student. Praktijkervaringen leiden tot leerdoelen en vragen. We stimuleren de student om hiermee op een onderzoekende wijze aan de slag te gaan. Leervragen pakken we planmatig aan en we leggen een verbinding met de theorie. Daarmee krijgen praktijkervaringen duiding en betekenis en kan de student de ervaring verdiepen. Theorie kan ook alternatieven bieden. Daarmee kan de student de praktijkervaring in een ander perspectief plaatsen en zijn handelen verklaren. Dit geeft een verruiming van het handelingsrepertoire.

Vervolgens reflecteren we op de bevindingen. Dat doen we door terug te kijken op het handelen en bij te sturen tijdens het handelen. Praten over ervaringen is daarom heel belangrijk. De dialoog met medestudenten,

professionals in de praktijk, opleiders en begeleiders is essentieel om van een praktijkervaring een leerervaring te maken.³

3.2.4 Ontwikkelen tot eindkwalificaties

Binnen de AOS Noordoost-Brabant ontwikkelen de aankomende leraren zich tot de eindkwalificaties. Uiteindelijk moet iedere opgeleide docent immers voldoen aan de bekwaamheidseisen zoals geformuleerd in de Wet Beroepen in het Onderwijs. Sinds 1 augustus 2017 zijn dat: de vakinhoudelijke bekwaamheid, de vakdidactische bekwaamheid en de pedagogische bekwaamheid (zie bijlage 3). De Dublindescriptoren, Generieke Kennisbasis (GKB) en de vakkennisbasis vormen de basis voor de eindkwalificaties voor alle studenten die een bachelor- en masterstudie volgen aan Europese hogescholen en universiteiten (zie bijlage 4). De AOS vertaalt deze naar het handelingsniveau van de (aankomende) professional.

De vakinhoudelijke kennis, de vakdidactische kennis en de vakspecifieke aanvullende kennis is te vinden op www.10voordeleraar.nl/publicaties. Ook de Interdisciplinaire Commissie Lerarenopleidingen van de VSNU (ICL) heeft beschreven welke vakinhoudelijke bagage een eerstegraads leraar in het voortgezet onderwijs moet hebben.

³ Koster, B. en Leeferink, H., Werkplekleren van aanstaande leraren Reeks Praktijk in zicht Steunpunt Opleidingsscholen

4. PROGRAMMALIJNEN

Bij de AOS Noordoost-Brabant doen studenten van de eerste- en tweedegraads lerarenopleiding relevante werkervaring op. Die ervaring verbinden we aan theoretische, praktische en zelfregulatieve kennis, waarbij studenten leren om zelf goede keuzes te maken. Door middel van werkplekleren maken ze kennis met verschillende aspecten van en rollen in de onderwijspraktijk. Dit geldt voor aanstaande leraren die een bacheloropleiding volgen, voor hen die na of naast hun masteropleiding een educatieve masteropleiding aan de universiteit volgen en voor studenten die een hbo-masterprogramma volgen. Ook kunnen studenten die een universitair minorprogramma volgen bij onze AOS terecht. Tot slot biedt de AOS programma's voor startende leraren die hun studie hebben afgerond.

4.1 Bachelorfase (tweedegraadsbevoegdheid)

Het werkplekleren in de lijn van de tweedegraads lerarenopleiding sluit aan bij de leerdoelen die studenten in verschillende fases van de studie moeten bereiken. De leerwerktaken die de studenten uitvoeren, worden in elke fase complexer. Ze krijgen steeds meer verantwoordelijkheden die bij het beroep van docent horen. Daaronder valt het verzorgen van (delen van) lessen en het begeleiden van leerlingen in diverse onderwijssettings. Deze leerwerktaken zijn ontworpen in teams van vakexperts en experts van het instituut.

De leerwerktaken van het eerste en tweede jaar stimuleren de onderzoekende houding en hebben een directe verbinding met de theorie. In een leerwerkplan legt de student vast met welke leeractiviteiten hij zijn ontwikkelingsdoelen wil bereiken. Naast individuele leeractiviteiten zijn er groepsactiviteiten. Vaste onderdelen in groepsactiviteiten zijn collegiaal leren, intervisie en werken aan onderzoek. In de eerste drie jaar van de vierjarige bachelorfase worden onderzoeksvaardigheden geïntegreerd in de leerwerktaken (zie bijlage 5). In het vierde jaar toont een student aan dat hij onderzoeksmatig kan denken en handelen. HAN-studenten doen daarvoor een praktijkgericht onderzoek en FLOT-studenten maken twee afstudeerproducten in de context van de school. Deze onderzoeksmatige opdrachten sluiten aan bij de onderzoeksagenda van de school.

4.2 Minor

Binnen een bacheloropleiding aan de Technische Universiteit Eindhoven, de Radboud Universiteit Nijmegen en Tilburg University kunnen studenten een educatieve minor volgen. Deze minor heeft een kort programma dat vorm krijgt op basis van de wensen van de student. Werkplekleren staat centraal. Als de student het programma succesvol doorloopt, ontvangt hij een certificaat. In combinatie met het bachelorgetuigschrift geeft dat een (beperkte) onderwijsbevoegdheid voor het schoolvak dat verwant is aan het bachelorvak. De bevoegdheid geldt voor mavo/vmbo-tl en de eerste drie leerjaren van havo en vwo.

4.3 Masterfase (eerstegraadsbevoegdheid)

Hbo-master

Veel docenten met een tweedegraadsbevoegdheid studeren verder om een eerstegraadsbevoegdheid te halen. Zij volgen daarvoor dan een mastertraject. Voor hen ligt het accent voornamelijk op vakinhoud en vakdidactiek. Daarnaast is er aandacht voor onderzoeksmatig handelen en het uitvoeren van praktijkonderzoek. De masterstudenten geven hun persoonlijke leerroute vorm en het onderwijs wordt afgestemd op de inmiddels verworven competenties. De praktijkervaring in het eerstegraads gebied doen ze op binnen hun eigen schoolomgeving en binnen de ruimere context van de AOS.

Universitaire educatieve master

Uitgangspunt in de universitaire educatieve master is het begrijpen van het eigen leren en het leren van de leerling. Met zijn onderzoekende houding stuurt de student zijn leerproces. Hij wordt gestimuleerd om de

leercontext van de AOS optimaal te benutten. Bij de start van zijn leerwerktraject brengt iedere student in kaart met welke voorkennis, ervaring en ambities hij aan zijn leerroute begint. In overleg met zijn opleiders en begeleiders spreekt hij af welke leeractiviteiten hij onderneemt om zich te kwalificeren (zie bijlage 6).

4.4 Inductiefase

Studenten die de lerarenopleiding succesvol afronden zijn startbekwaam. Ze maken dan de volledige overgang naar de beroepspraktijk, die ze door het werkplekleren al goed kennen. Toch is er voor deze overgang extra aandacht nodig. We benutten de context van de AOS om de startende leraar ondersteuning te bieden en hem te stimuleren zich blijvend professioneel te ontwikkelen. Door goede begeleiding voorkomen we bovendien dat beginnende leraren het onderwijs vroegtijdig verlaten. Tijdens de eerste twee jaar is er voor startende leraren veel ruimte voor verdere professionele ontwikkeling. Daarbij zorgen we voor een goede aansluiting van de initiële naar de post-initiële fase. De begeleiding van coaches en begeleiders vanuit de vakgroep en het team is gericht op het inwerken op de nieuwe werkplek, ondersteuning bij pedagogische en didactische vraagstukken uit de praktijk en intervisie. We sluiten altijd zoveel mogelijk aan bij de behoefte van de beginnende docent en gebruiken verschillende begeleidingsvormen. De gehele AOS gebruiken we om startende leraren samen met ervaren collega's schooloverstijgend bij elkaar te brengen in professionele leergemeenschappen.

4.5 Leeratelier: een bijzonder leertraject

Sinds 2016 kent AOS Noordoost-Brabant ook een andere vorm van samen opleiden: het leeratelier. Een leeratelier is een professionele leergemeenschap waarin studenten samen met professionals uit de schoolpraktijk en met opleiders werken aan hun professionele ontwikkeling. De deelnemers komen wekelijks bij elkaar onder leiding van de atelierbegeleider. Ze stippelen hun eigen leerroute uit om hun persoonlijke leer- en ontwikkeldoelen te bereiken. In het leeratelier wordt onderzoekend gewerkt. Dit gebeurt in een leeromgeving waarin de studenten in contact komen met medestudenten van verschillende opleidingen van de AOS, met professionals uit de praktijk, experts vanuit wetenschap en bedrijfsleven, met leidinggevenden van scholen en andere organisaties. Uitgangspunt is het leren van en met elkaar. Studenten die de educatieve master volgen kunnen gebruikmaken van het leeratelier. Ook voor studenten met een zelfsturende en innovatieve instelling in de eindfase van hun bacheloropleiding bestaat die mogelijkheid.

5. BEGELEIDING EN BEOORDELING⁴

De scholen en opleidingsinstituten binnen de AOS Noordoost-Brabant zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor het opleidingsprogramma. Het is daarom belangrijk dat er een samenhangende en professionele opleidingsstructuur is. We hebben duidelijke afspraken gemaakt over taken, rollen en verantwoordelijkheden.

5.1 Begeleiding

Deskundige begeleiding is essentieel om het werkplekleren succesvol te maken. Daarvoor maken we gebruik van een leerwerkplan en verschillende reflectievormen. In het leerwerkplan leggen studenten en begeleiders wederzijdse verwachtingen vast. Ook beschrijft de student aan welke leervragen hij werkt en welke leerwerkactiviteiten hij daarvoor wil uitvoeren. Daarbij kijkt hij ook terug naar eerdere leerervaringen. In de begeleiding zijn de systematische reflectie en de relatie tussen theorie en praktijk belangrijke aandachtspunten. (Zie bijlage 6.)

5.1.1 Rollen in de begeleiding

- De werkplekbegeleider is de primaire begeleider van de student. Hij begeleidt de studenten in de dagelijkse praktijk van het werkplekleren. Bij voorkeur is de werkplekbegeleider docent in het vak waarvoor de student in opleiding is. Hij ziet erop toe dat de student planmatig met zijn leerdoelen bezig is en stimuleert reflectie op zijn handelen en persoonlijke ontwikkeling.
- De schoolopleider is de tweede begeleider van de student in de school. Hij is verantwoordelijk voor de kwaliteit van de werkplek en voor de begeleiding en beoordeling op de werkplek.
- De instituutopleider fungeert ook als tweede begeleider. Hij heeft vergelijkbare verantwoordelijkheden als de schoolopleider, maar koppelt deze aan de criteria van het opleidingsinstituut.
- De onderzoeksbegeleider ondersteunt de studenten bij het uitvoeren van onderzoeksopdrachten in de afstudeerfase. Hij brengt hen in contact met voor de school relevante onderzoeksthema's en geeft kritische, maar opbouwende feedback.

5.2 Beoordeling

In de AOS Noordoost-Brabant beoordelen we studenten op twee manieren:

5.2.1. Formatieve toetsing

Formatieve beoordelingen door de werkplekbegeleider en de schoolopleider helpen de student verder te leren. De beoordeling maakt deel uit van de lerende dialoog en het groeiproces van de student. Het levert de student inzicht op in wat hij al weet en kan en wat nog niet. De werkplekbegeleider en schoolopleider zetten de student aan tot reflectie en versterken zijn commitment aan de opleiding. We gebruiken formatieve toetsen als begeleidingsmiddelen. Ze leveren geen studiepunten op.

5.2.2. Summatieve toetsing

Een summatieve beoordeling is bedoeld om vast te stellen of een student een bepaald niveau heeft bereikt en de stof kent. Leerdoelen, leeractiviteiten en beoordelingscriteria maken we expliciet, zodat de school kan beoordelen of de student ze beheerst. Deze toets levert studiepunten op en valt onder de verantwoordelijkheid van het opleidingsinstituut.

5.2.2. Rollen in de beoordeling

De lerarenopleiding licht de student in over de beoordelingsprocedure, de beoordelingsmomenten, de betrokkenen bij de beoordeling en over hun rollen en verantwoordelijkheden. Transparantie en intersubjectiviteit

⁴ Zie ook bijlage 8: Rollen en taken

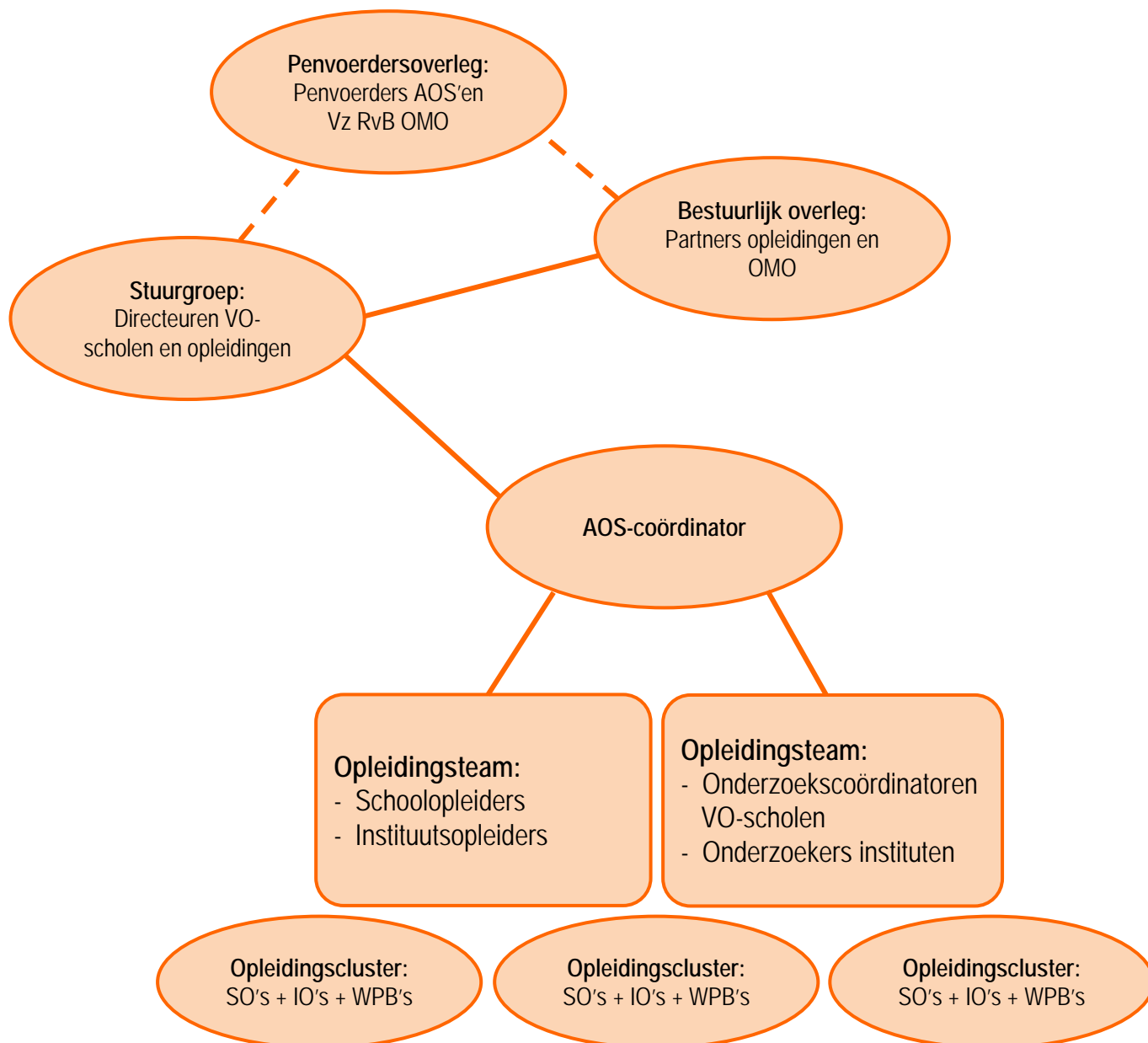
zijn belangrijke uitgangspunten. De rollen, taken en verantwoordelijkheden bij het beoordelen van studenten zijn duidelijk vastgelegd. Bij de beoordeling zijn betrokken:

- de student
- de werkplekbegeleider (adviesrol bij summatieve beoordelingen)
- de schoolopleider (adviesrol bij summatieve beoordelingen)
- de instituutopleider (verwerkt de beoordelingsresultaten in het registratiesysteem van het opleidingsinstituut)
- de instituutsbeoordelaar (aangewezen door de examencommissie en eindverantwoordelijk)

6. ORGANISATIE EN PERSONEEL

6.1 Organisatie en overlegstructuur

De AOS Noordoost-Brabant is een netwerkorganisatie. In de overlegstructuur van de AOS Noordoost-Brabant zijn alle partners en scholen vertegenwoordigd.

*De organisatiestructuur van de AOS Noordoost-Brabant
Zie voor namenoverzicht bijlage 9*

6.1.1 Stuurgroep

De stuurgroep bestaat uit de directeuren en rectoren van de deelnemende lerarenopleidingen en VO-scholen. De stuurgroep is verantwoordelijk voor de koers van de AOS Noordoost-Brabant. Daarbij gaat het om de visie, de kaders voor het opleidings- en onderzoeksprogramma, de infrastructuur en de begeleidingsstructuur, de kwaliteitsborging en de inzet van mensen en middelen van de AOS. Ook stelt de stuurgroep het opleidings- en onderzoeksplan vast.

6.1.2 Regiegroep

De regiegroep van de AOS zorgt ervoor dat het opleiden in de school op de verschillende locaties inhoudelijk en organisatorisch goed verloopt. De AOS-coördinator is de voorzitter van de regiegroep, die verder bestaat uit school- en instituutopleiders. Gezamenlijk zijn zij verantwoordelijk voor de ontwikkeling van het opleidingsprogramma en coördineren ze de uitvoering van het werkplan voor opleiden. Dat betekent dat de regiegroep een vertaling maakt van de het beleid van de stuurgroep naar de praktijk. De regiegroep adviseert daarbij de stuurgroep.

6.1.3 Onderzoeksgroep

De onderzoeksgroep draagt inhoudelijk bij aan de beleidsontwikkeling voor schoolgebonden onderzoek voor studenten en leraren en coördineert de organisatie van onderzoeksactiviteiten in de school. De onderzoeksgroep bestaat uit de onderzoekscoördinatoren van de VO-scholen en de onderzoeksbegeleiders uit de lerarenopleidingen. De AOS-coördinator is ook voorzitter van de onderzoeksgroep.

6.1.4 Opleidingscluster

Binnen de AOS is er nauwe samenwerking tussen opleiders van scholen die in elkaars omgeving liggen en studenten hebben uit dezelfde doelgroep.

Cluster Boxmeer/Gennep/Cuijk	Cluster Eindhoven/Helmond/Nuenen	Cluster Veghel/Oss
<ul style="list-style-type: none">• Elzendaalcollege Boxmeer• Elzendaalcollege Gennep• Merletcollege Cuijk, Grave, Mill	<ul style="list-style-type: none">• Eckartcollege Eindhoven• Carolus Borromeus Col. Helmond• Dr. Knippenbergcollege Helmond• Vakcollege Helmond• Pleincollege Nuenen	<ul style="list-style-type: none">• Fioretti College Veghel• Zwijsen College Veghel• Maaslandcollege Oss

6.1.4 Opleidingsteam

Op elke locatie geeft een opleidingsteam vorm aan het opleiden van docenten en studenten en het doen van schoolgebonden onderzoek. Het opleidingsteam is de verzameling van school- en instituutopleiders die leerarrangementen aanpassen aan de contextspecifieke situatie en die deze in de praktijk uitvoeren. Binnen deze groep opereren verschillende deelteams. Deze teams zijn verantwoordelijk voor een bepaald onderdeel van het opleidingsprogramma.

6.2 Instroom studenten

De AOS Noordoost-Brabant streeft ernaar om jaarlijks 380 studenten een leerwerkplaats te bieden. Op basis van schoolgrootte verdelen we deze 380 plaatsen over de verschillende scholen. Daarvoor kijken we ook naar de regionale ligging van de school en het onderwijsaanbod. Dit leidt tot een evenwichtige verdeling over de scholen (zie bijlage 10). Het streven is om per vakgroep tot een duurzame samenwerking te komen met één of meerdere lerarenopleidingen. Zowel de lerarenopleiding als het opleidingsteam van de school kunnen er dan vanuit gaan dat een vast aantal studenten over meerdere jaren geplaatst wordt. We willen studenten namelijk gedurende hun hele opleiding zoveel mogelijk een leerwerkplek aanbieden op één van de scholen binnen onze AOS.

6.3 Personeel

Ieder die betrokken is bij de AOS Noordoost-Brabant geeft vanuit zijn eigen functie vorm aan de AOS en de daarbinnen gemaakte afspraken. De schoolleiders zijn eindverantwoordelijkheid voor de infrastructuur van het opleiden in de school binnen hun school. Zij faciliteren werkplekbegeleiders, schoolopleiders en onderzoekscoördinatoren en implementeren taken en verantwoordelijkheden in het HRM van de school.

Iedere school heeft minimaal één schoolopleider. Op scholen met meer locaties of bij scholengroepen hebben we meerdere schoolopleiders aangesteld. Schoolopleiders nemen deel aan intervisiebijeenkomsten om hun deskundigheid actueel te houden en te verbreden.

Het aantal werkplekbegeleiders op een school stemmen we af op het aantal beschikbare stageplaatsen. Werkplekbegeleiders leiden we intern op. We streven ernaar dat iedere vaksectie op een school minimaal één opgeleide werkplekbegeleider heeft.

Iedere school heeft daarnaast een onderzoekscoördinator om onderzoek binnen de school te stimuleren, het schoolgebonden onderzoek van leraren en studenten te coördineren en de kennis die voorkomt uit onderzoek op de school en binnen de AOS te delen.

De directies van de opleidingsinstituten ondersteunen de scholen inhoudelijk en organisatorisch bij het opleiden in de school.

Gekwalificeerde instituutopleiders maken deel uit van het opleidingsteam en het onderzoeksteam. De beoordeling van het werkplekleren is een verantwoordelijkheid van de opleiding waar de student is ingeschreven.

6.4 Professionalisering

Continue professionalisering is essentieel voor de AOS Noordoost-Brabant. Alleen zo kunnen we functioneren als een leergemeenschap. Alle medewerkers die een rol spelen bij het begeleiden en beoordelen van studenten worden op hun taak voorbereid. Binnen de AOS organiseren we cursussen, trainingen, verdiepingsmodules en opleidingen. Deze zijn toegespitst op de diverse rollen bij opleiden in de school en het doen van onderzoek. Daarnaast organiseren we intervisiebijeenkomsten en bijeenkomsten om kennis en ervaringen te delen.

Functie	Professionaliseringsactiviteit
Werkplekbegeleiders	<ul style="list-style-type: none"> • Basistraining (Werkplekbegeleider in de AOS) * • Verdiepingscursus/ -modules • (Werkplekbegeleider in de AOS) • Intervisiebijeenkomsten op school- en/of clusterniveau • Participatie in vakdidactische netwerken
Schoolopleiders	<ul style="list-style-type: none"> • Basistraining Schoolopleider * • Verdiepingsmodules voor schoolopleiders • Participatie in pedagogisch-didactische netwerken • Netwerkbijeenkomsten voor school- en instituutopleiders • VELON-registratietraject • Intervisiebijeenkomsten in AOS-opleidingsteam
Onderzoekscoördinatoren	<ul style="list-style-type: none"> • Basistraining Onderzoeksvaardigheden * • Intervisiebijeenkomsten • Themabijeenkomsten

*Scholings- en professionaliseringsactiviteiten per functie. Voordat een medewerker binnen de AOS een functie kan vervullen, moet minimaal de scholingsactiviteit met een * zijn afgerond.*

6.5 Kennisdeling

In het netwerk van de AOS is veel expertise, kennis en ervaring aanwezig. Dat maakt het de moeite waard om die met elkaar te delen en verder uit te breiden. Daarom vinden we het belangrijk professionals bij elkaar te brengen. Zo kunnen ze informatie en kennis uitwisselen en van elkaar leren. We stimuleren professionals deel te nemen in vakdidactische netwerken, leergemeenschappen, docentontwikkelteams, onderzoeksgroepen en conferenties. We organiseren schooloverstijgende ontmoetingen binnen het verband van de AOS Noordoost-Brabant, samen met de andere AOS'en van Ons Middelbaar Onderwijs, met Academische Opleidingsscholen in onze regio en andere interessante partners. We delen documenten en maken daarbij gebruik van digitale media zoals de AOS-website en Script⁵.

6.6 Financiële middelen

De financiële middelen van de AOS Noordoost-Brabant komen uit verschillende bronnen. Allereerst is dat de bijdrage vanuit het ministerie van OCW. Hierbij wordt het zogenaamde T-1 principe gehanteerd. Dat betekent dat het aantal studenten dat in een bepaald jaar aan de AOS verbonden is, bepalend is voor de hoogte van de bijdrage voor het daarop volgende jaar. Daarnaast stelt de raad van bestuur van Ons Middelbaar Onderwijs jaarlijks een bedrag ter beschikking. De partners (de scholen en de opleidingsinstituten) dragen in natura bij in de vorm van personele inzet (van onder andere werkplekbegeleiders, opleiders, onderzoekskoördinatoren) en facilitaire voorzieningen.

6.6.1 Begroting

De AOS Noordoost-Brabant stelt jaarlijks een begroting op. Die is verdeeld in financiële middelen voor:

- Opleiden
- Onderzoek en verdieping
- Ontwikkeling en uitvoering
- Professionalisering en verbreding
- Coördinatie en organisatie

In het plan van inzet wordt voor elk schooljaar opgenomen welke activiteiten worden ontwikkeld en uitgevoerd en door welke partners dit gebeurt.

6.6.2 Verdeelsleutel

De middelen voor opleiden en onderzoek en verdieping worden verdeeld over de scholen volgens de ratio van het aantal geregistreerde studenten (t-1). De middelen voor professionalisering worden in principe toebedeeld aan de hbo- en wo-partners volgens een verdeelsleutel die afgeleid is van de herkomst van de studenten. Op basis van de evaluatie van de uitgevoerde activiteiten in een bepaald schooljaar kan de verdeelsleutel eventueel worden aangepast. Voor alle partners wordt de GPL van het VO als uitgangspunt gehanteerd.

6.6.3 Goedkeuring

De stuurgroep stelt de begroting vast en legt die ter goedkeuring voor aan de raad van bestuur van Ons Middelbaar Onderwijs. De stuurgroep keurt het plan van inzet en de verantwoording van de middelen goed.

⁵ www.aos-omo.nl/nobrabant/
www.script-onderzoek.nl/

6.7 Planning

Wanneer	Wat	Door
• Augustus	• Definitieve controle studentregistratie	• OMO-bureau
• September / Oktober	• Verantwoording bestede middelen	• Stuurgroep
• November / December	• Opstellen en vaststellen begroting	• Stuurgroep
• Maart / April	• Inventarisatie beschikbare en benodigde stageplaatsen	• Partners
• Maart	• Evaluatie- en planningsgesprekken	• Penvoerder/coördinator
• April	• Activiteitenplan en plan van inzet	• Stuurgroep
• April / Juni	• Werving en indeling stageplaatsen	• Partners
• Mei / Juni	• Werkverdeling	• Partners
• Juni	• Controle studentregistratie	• Scholen

7. KWALITEITSZORG

Kwaliteitszorg is de permanente aandacht voor en systematische en cyclische werkwijze bij het bepalen, bewaken, verbeteren en borgen van de kwaliteit. De AOS Noordoost-Brabant werkt met een kwaliteitszorgplan (zie bijlage 11) dat is vastgesteld door alle deelnemende partners. Met dit plan waarborgen we dat we de streefdoelen van de opleiding realiseren en dat we ons werk regelmatig evalueren.

7.1 Kwaliteitskaders

De AOS heeft drie kwaliteitskaders voor het beoordelen en borgen van de kwaliteit:

1. Opleidingsscholen moeten voldoen aan de wettelijke eisen die de NVAO (Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie) aan een lerarenopleiding stelt. De lerarenopleiding is verantwoordelijk voor de accreditatie, maar de opleidingsscholen moeten zich ook aan deze eisen houden.
2. Opleidingsscholen moeten ervoor zorgen dat de kwaliteit van het reguliere onderwijs niet in gevaar komt. De onderwijsinspectie beoordeelt de kwaliteit op basis van indicatoren zoals vastgesteld in de Wet op het Onderwijstoezicht. De scholen die deel uitmaken van de AOS Noordoost-Brabant voldoen aan de wettelijke eisen voor basiskwaliteit.
3. Opleidingsscholen moeten voldoen aan de eisen die volgen uit de ambities van de scholen en uit de ambities van de samenwerkende instituten en educatieve partners. De afspraken hierover komen voort uit het opleidingsplan en worden jaarlijks geconcretiseerd in het activiteitenplan en het plan van inzet.

7.2 Cycli van kwaliteitszorg

Het kwaliteitszorgsysteem van de AOS Noordoost-Brabant heeft drie in elkaar grijpende kwaliteitszorgcycli. Daarbinnen vallen alle activiteiten en instrumenten:

1. Diverse korte cycli gericht op evaluaties en verbetering.
2. Een jaarlijkse cyclus gericht op verbetering en het afleggen van verantwoording binnen de eigen organisatie.
3. Een meerjaarlijkse cyclus gericht op verbetering en het afleggen van verantwoording aan externe partijen en het herijken van het strategisch beleid van de AOS.

7.3 Kwaliteitszorginstrumenten

Om de kwaliteit van het onderwijs en de opleidingen te bewaken, zetten we verschillende instrumenten in. De standaarden uit het toetsingskader van de NVAO vormen hiervoor het uitgangspunt.

Doelgroep	Instrument	Toets	Frequentie
Studenten	Vragenlijst	Alle studenten vragen we wat ze vinden van het opleidings- en onderzoeksprogramma, de informatievoorziening, de begeleiding, de samenwerking, de integratie theorie/praktijk, de studielast, het portfolio, de beoordeling, de faciliteiten en het rendement.	Jaarlijks
	Gestructureerd interview	Om de kwantitatieve informatie over tevredenheid uit de vragenlijsten te verifiëren, vullen we deze aan met kwalitatieve informatie. Ook verzamelen we hiermee informatie die zich lastig alleen in kwantitatieve scores laat vangen.	Incidenteel
	Module/blok-evaluaties	Direct na afloop van een module of blok evalueren we de werking van dit specifieke onderdeel van opleiding en onderzoek. Deze evaluaties	Incidenteel

	opleiden en onderzoek	gaan gedetailleerd in op de gebruikte onderwijsvormen, de kwaliteit van de didactische vaardigheden van de opleider, de kwaliteit van het onderwijsmateriaal en de toets en het leereffect.	
	Exit-vragenlijst	Studenten die op het punt staan vroegtijdig te stoppen met een AOS-traject, vragen we naar de reden. De vragenlijst geeft inzicht of en in welke mate de keuze tot voortijdig stoppen te maken heeft met de AOS of onze programma's.	Incidenteel
Werkplekbegeleiders	Vragenlijst/gestructureerd interview	We evalueren de eigen begeleiding aan studenten, het effect van het AOS-traject op studenten, de samenhang van het programma, het portfolio, de organisatie en het effect van het AOS-traject op het functioneren van de werkplekbegeleiders.	Jaarlijks
Opleidingsteams (schoolopleiders en instituutopleiders)	Gestructureerd interview	We evalueren het functioneren van het opleidingsteam, het ontwikkelde en uitgevoerde opleidingsprogramma en de opleidingsinfrastructuur.	Jaarlijks
Onderzoeksgroep	Gestructureerd interview	We evalueren het functioneren van de onderzoeksgroep door te kijken naar de rol in het ondersteunen en organiseren van onderzoek door studenten en docenten, kennisdeling over onderzoek en de bijdrage aan de onderzoeksagenda van de school.	Jaarlijks
Stuurgroep	SWOT-analyse	Op grond van de evaluaties en kwaliteitsrapportages maken de stuurgroepleden een analyse als input voor eventuele aanpassingen van het beleid.	Jaarlijks
Deelnemers professionaliseringsactiviteiten	Evaluatie training/ cursus/ module	Direct na afloop evalueren we de training/cursus/module op de gebruikte onderwijsvormen, de kwaliteit van de didactische vaardigheden van de opleider, de kwaliteit van het gebruikte materiaal en het leereffect.	

Naast doelgroepsspecifieke instrumenten voor kwaliteitszorg, hebben we vier vormen van analyse en evaluatie gericht op de hele AOS.

1. Integrale analyse

Jaarlijks voeren we een integrale analyse uit, waarbij we verschillende ontwikkelingen in samenhang evalueren en bepreken. Hiermee genereren we kwantitatieve managementinformatie, zoals het aantal op te leiden studenten, betrokken gekwalificeerde werkplekbegeleiders en opleiders en het aantal docentonderzoekers. Daarnaast genereren we kwalitatieve informatie waaronder de waardering van studenten, de beoordeling van de kwaliteit van werkplekbegeleiders, opleiders, de organisatie van het opleiden in de school en de aard van uitgevoerde onderzoeken. Verbeteracties nemen we op in een verbeterplan.

2. Zelfevaluatie

Voorafgaand aan de toetsing door de NVAO stellen we een kritisch reflectiedocument op. Dit is het verslag van een systematische analyse van de keuzes die de AOS maakt bij het vaststellen van de visie en ambities

en het inrichten van het programma en de omgeving. Ook staat er een beoordeling in van de bereikte resultaten. Tot slot bevat de zelfevaluatie een sterkte-zwakteanalyse, waarin we onze positieve kanten beschrijven en welke aspecten in aanmerking komen voor verbetering.

3. Proefvisitatie

Voordat de NVAO komt toetsen, organiseren we een proefvisitatie. Hierin analyseren we het kritisch reflectiedocument en organiseren we drie gespreksrondes: met bestuurders, met opleiders en begeleiders en met studenten. Het doel van de proefvisitatie is tweeledig: we kunnen vroegtijdig risico's signaleren én maken medewerkers en studenten vertrouwd met het type vraaggesprek dat onderdeel uitmaakt van de NVAO-toetsing. Het proefvisitatiepanel doet vervolgens aanbevelingen voor verbeteracties. De raad van bestuur van OMO geeft opdracht voor proefvisitaties. Ze worden drie jaar na de laatste NVAO-toetsing gepland.

4. Peer review

We benutten de inbreng en expertise van collega's van verschillende scholen, opleidingsinstituten en andere AOS'en. We nodigen hen uit vanuit een collegiale benadering kritisch te kijken naar de inhoud en werkwijze van het opleiden in de school in AOS Noordoost-Brabant. De feedback die we op die manier krijgen, gebruiken we om veranderingen en verbeteringen aan te brengen.

7.4 Kwaliteitscriteria voor de AOS

In het toetsingskader heeft de NVAO vastgelegd waaraan een opleidingsschool moet voldoen. Daarbij gaat het vooral om de manier waarop de partners van de AOS samen uitvoering geven aan het programma en aan het personeelsbeleid. Het programma moet de studenten immers in staat stellen de eindkwalificaties van de opleiding te halen. Een voorwaarde hierbij is de kwaliteit van de leerwerkplek, de school als leeromgeving. Alle medewerkers binnen de AOS moeten voor hun taken gekwalificeerd zijn en gefaciliteerd worden, zodat ze kwaliteit kunnen leveren. Daarom worden in de gesprekscyclus van medewerkers ook de AOS-gereleateerde taken betrokken. Dat geldt voor de scholen en voor de opleidingsinstituten. De school als leeromgeving voor leerlingen, studenten en leraren wordt meegenomen in de kwaliteitszorg van de AOS als netwerk en in de kwaliteitszorg van de afzonderlijke scholen.

7.5 Kwaliteitszorgrapportage

De resultaten van alle evaluaties presenteren we aan onze stakeholders:

- Afzonderlijke rapportages presenteren we aan de stuurgroep en het AOS-team. De AOS-coördinator is verantwoordelijk voor het delen van de rapportages met andere betrokkenen.
- Jaarlijkse rapportages presenteren we ook aan de stuurgroep en het AOS-team. Ook hier is de AOS-coördinator verantwoordelijk voor het delen van de rapportages met andere betrokkenen.
- Een samenvattende rapportage presenteren we aan studenten en andere deelnemers aan onderzoeken.
- De stuurgroep en het AOS-team ontvangen jaarlijks een integrale managementrapportage. Die bevat gegevens over onderwijs, onderzoek, beroepspraktijk en kwaliteit.

7.5 Borgen van kwaliteit

Binnen de AOS Noordoost-Brabant werken we volgens de jaarlijkse 'Plan, Do, Check, Act-cyclus' (PDCA). Door periodiek aandacht te besteden aan kwaliteitszorg, zorgen we voor kwaliteitsborging. Verbeterpunten pakken we systematisch op en worden onderdeel van de cyclus. Het borgen van kwaliteit komt verder tot uitdrukking in onze organisatiestructuur. Die is ontwikkeld met behulp van verschillende getrainde betrokkenen vanuit de school en vanuit de lerarenopleiding. De verschillende taken en verantwoordelijkheden van de partners in het samenwerkingsverband hebben we beschreven, kwaliteitscriteria hebben we vastgelegd.

8. BRONNEN

- Dochy, F. et al. (2015) Bouwstenen voor High Impact Learning Het leren van de toekomst in onderwijs en organisaties. Amsterdam
- Hulsker, J., & Imants, J. (2014). Ontwikkeling van academische opleidingsscholen in scenario's. In Script!, Tilburg: www.script-onderzoek.nl/script-publicaties/a1097 Ontwikkeling-vanAcademische-Opleidingsscholen-in-scenario 3
- Imants, J (red) .(2014). Een op leren gerichte werkomgeving voor leraren in de school. Tilburg,: Vereniging Ons Middelbaar Onderwijs
- Koster, B. (2013. , Andere perspectieven. Een blik op het opleiden van aanstaande leraren op de werkplek. Tilburg Fontys Lerarenopleiding
- Koster, B. en Leeferink, H. Werkplekleren van aanstaande leraren Reeks Praktijk in zicht Steunpunt Opleidingsscholen
- Kroeze, C. (2014). Georganiseerde begeleiding bij Opleiden in de School)Nijmegen: HAN Kenniscentrum Kwaliteit van Leren
- Leeferink, H. Leren van aanstaande leraren op de werkplek (2016) Eindhoven: Technische Universiteit Eindhoven
- Onderwijsraad (2011). Onderwijs vormt Den Haag
- Onderwijsraad. www.onderwijsraad.nl/publicaties/2016/vakmanschap-voortdurend-in-beweging. Geraadpleegd 15 mei 2017
- Onderwijsraad (2017). De leerling centraal Den Haag
- Onstenk, J. Het werkplekcurriculum in de school: Leren op de Werkplek Kwaliteitsreeks van het Steunpunt Opleidingsscholen van de PO-raad en de VO-raad
- Onstenk, J. en Ros, A., Onderzoek en de opleidingsschool. Kwaliteitsreeks van het Steunpunt Opleidingsscholen van de PO-raad en de VO-raad
- Platform Onderwijs 2032. (2016) Ons Onderwijs 2032, Eindadvies Den Haag
- Ros, A., Van der Steen, J., & Timmermans, M. (2016). De waarde van de academische opleidingsschool (Onderzoeksrapport, Dossiernummer 405-15-721). Breda: NRO.
- Shuell, T.J. (1988). The role of the student in learning from instruction. In: Contemporary Educational Psychology (13) p. 276-295
- Timmermans, M. (2012). Kwaliteit van de opleidingsschool Over Affordance, agency en Competentie ontwikkeling Nijmegen
- Timmermans, M. (2016). De waarde van de Academische Opleidingsschool. Utrecht, Steunpunt opleidingsscholen
- Vereniging Ons Middelbaar Onderwijs (2017). Koers 2023 Onderwijs met overtuiging Tilburg
- Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (2013). Naar een lerende economie Den Haag

9. BIJLAGEN